

QUYỀN THAM GIA QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC, QUẢN LÝ XÃ HỘI CỦA CÔNG DÂN

I ĐẶT VẤN ĐỀ

1. Trong đợt lấy ý kiến về “Dự thảo sửa đổi, bổ sung một số điều của Hiến pháp 1992”, theo em, trong số những người dưới đây, ai có quyền tham gia đóng góp ý kiến ?

- a) Tất cả mọi người Việt Nam (sống ở trong nước hay nước ngoài) đều có quyền tham gia.
- b) Chỉ cán bộ, công chức nhà nước mới được tham gia.
- c) Mọi công dân Việt Nam đều có quyền tham gia.

2. Điều 10 và 13 Pháp lệnh Thực hiện dân chủ ở xã, phường, thị trấn năm 2007 quy định.

– Nhân dân bàn và quyết định trực tiếp về chủ trương và mức đóng góp xây dựng cơ sở hạ tầng, các công trình phúc lợi công cộng trong phạm vi cấp xã (phường, thị trấn), thôn (làng, ấp, bản, phun, sóc), tổ dân phố (khu phố, khối phố) do nhân dân đóng góp toàn bộ hoặc một phần kinh phí và các công việc khác trong nội bộ cộng đồng dân cư phù hợp với quy định của pháp luật.

– Nhân dân bàn, biểu quyết để cấp có thẩm quyền quyết định :

+ Hương ước, quy ước của thôn, tổ dân phố.

+ Bầu, miễn nhiệm, bãi nhiệm Trưởng thôn, Tổ trưởng tổ dân phố.

+ Bầu, bãi nhiệm thành viên Ban thanh tra nhân dân, Ban giám sát đầu tư của cộng đồng.

Gợi ý

- a) Theo em, những quy định trên thể hiện quyền gì của người dân ?
- b) Nhà nước ban hành những quy định trên để làm gì ?

- c) Liên hệ với tình hình ở trường, lớp (hoặc địa phương) và cho biết em (hoặc gia đình em) được tham gia bàn bạc hay tham gia quyết định những công việc gì của trường, lớp (địa phương).

II NỘI DUNG BÀI HỌC

1. *Quyền tham gia quản lí nhà nước, quản lí xã hội* là quyền tham gia xây dựng bộ máy nhà nước và các tổ chức xã hội ; *tham gia bàn bạc ; tổ chức thực hiện, giám sát và đánh giá* các hoạt động, các công việc chung của Nhà nước và xã hội. Quyền tham gia quản lí nhà nước, quản lí xã hội là quyền chính trị quan trọng nhất của công dân, đảm bảo cho công dân thực hiện quyền làm chủ, thực hiện trách nhiệm công dân đối với Nhà nước và xã hội.

2. Công dân có quyền tham gia quản lí nhà nước, quản lí xã hội. Công dân thực hiện quyền tham gia quản lí nhà nước, quản lí xã hội bằng cách :

– *Trực tiếp* tham gia vào các công việc của Nhà nước ; bàn bạc, đóng góp ý kiến và giám sát hoạt động của các cơ quan và cán bộ, công chức nhà nước.

– *Gián tiếp* tham gia thông qua đại biểu của nhân dân (ví dụ : đại biểu Quốc hội, đại biểu hội đồng nhân dân các cấp) để họ kiến nghị lên các cơ quan có thẩm quyền giải quyết.

3. Nhà nước bảo đảm và không ngừng tạo điều kiện để nhân dân phát huy quyền làm chủ về mọi mặt của mình. Công dân có quyền và có trách nhiệm tham gia vào các công việc của Nhà nước, của xã hội để đem lại lợi ích cho xã hội và cho bản thân.

Tư liệu tham khảo

- “Nhà nước bảo đảm và không ngừng phát huy quyền làm chủ về mọi mặt của nhân dân, thực hiện dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh...”.

- Công dân có quyền tham gia quản lí nhà nước, quản lí xã hội, tham gia thảo luận các vấn đề chung của cả nước và địa phương, kiến nghị với các cơ quan nhà nước, biểu quyết khi Nhà nước tổ chức trưng cầu ý dân.

• “Công dân, không phân biệt dân tộc, nam nữ, thành phần xã hội..., đủ mười tám tuổi trở lên đều có quyền bầu cử và đủ hai mươi một tuổi trở lên đều có quyền ứng cử vào Quốc hội, Hội đồng nhân dân theo quy định của pháp luật...”.

• “Công dân có quyền khiếu nại, quyền tố cáo với cơ quan nhà nước có thẩm quyền về những việc làm trái pháp luật của cơ quan nhà nước, tổ chức kinh tế, tổ chức xã hội, đơn vị vũ trang nhân dân hoặc bất cứ cá nhân nào...”.

(Điều 3, 53, 54 và 74 Hiến pháp năm 1992)

III BÀI TẬP

1. Trong các quyền của công dân dưới đây, quyền nào thể hiện sự tham gia của công dân vào quản lí nhà nước, quản lí xã hội ?

- a) Quyền bầu cử đại biểu Quốc hội, đại biểu Hội đồng nhân dân ;
- b) Quyền được hưởng chế độ bảo vệ sức khỏe ;
- c) Quyền ứng cử vào Quốc hội, Hội đồng nhân dân ;
- d) Quyền được học tập ;
- đ) Quyền khiếu nại, tố cáo ;
- e) Quyền bất khả xâm phạm về thân thể ;
- g) Quyền tự do kinh doanh ;
- h) Quyền giám sát, kiểm tra hoạt động của cơ quan nhà nước.

2. Em tán thành quan điểm nào dưới đây ? Vì sao ?

- a) Chỉ cán bộ công chức nhà nước mới có quyền tham gia quản lí nhà nước ;
- b) Tham gia quản lí nhà nước, quản lí xã hội là quyền của mọi người ;
- c) Tham gia quản lí nhà nước, quản lí xã hội là quyền và trách nhiệm của mọi công dân.

3. Trong các hình thức thực hiện quyền tham gia quản lí nhà nước, quản lí xã hội dưới đây, hình thức nào là trực tiếp, hình thức nào là gián tiếp ?

- a) Tham gia bầu cử đại biểu Quốc hội ;

b) Tham gia ứng cử đại biểu Hội đồng nhân dân địa phương ;

c) Tham gia ý kiến vào dự thảo kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội hàng năm của địa phương ;

d) Giám sát hoạt động của Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân địa phương ;

đ) Góp ý cho hoạt động của cán bộ, công chức nhà nước trên báo, đài... ;

e) Kiến nghị với các đại biểu Quốc hội và đại biểu Hội đồng nhân dân.

4. Em cùng các bạn trong nhóm hãy thảo luận và góp ý kiến cho nhà trường và Ban dân số, gia đình và trẻ em ở địa phương về các vấn đề có liên quan đến trẻ em. Ví dụ : Làm thế nào để bảo đảm quyền vui chơi giải trí của trẻ em ? Làm thế nào để trẻ em lang thang cơ nhỡ được học tập ? Cần làm gì để xây dựng và bảo đảm môi trường giáo dục tốt xung quanh trường học ?... (hay bất kì vấn đề nào em thấy là cần thiết và có ích cho trẻ em).

5. Trong dịp tổng kết các hoạt động về bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em của Ban dân số, gia đình và trẻ em phường, bạn Vân - một học sinh lớp 9, rất muốn tham gia ý kiến về các quyền của trẻ em nhưng lại băn khoăn không hiểu mình có được tham gia góp ý kiến không ?

Theo em, Vân có được quyền tham gia góp ý kiến không ? Vì sao ? Vân có thể tham gia ý kiến bằng cách nào ? Việc tham gia góp ý của Vân thể hiện quyền gì của công dân ?

6. Theo em, vì sao Hiến pháp quy định công dân có quyền tham gia quản lí nhà nước, quản lí xã hội ?